

Nr 306.

Av herr **Hellberg**, om inrättande av en särskild professur i förvaltningsrätt vid universitetet i Lund.

Såsom en följd av att staten under senare tid i allt större utsträckning kommit att ingripa reglerande och kontrollerande på de flesta av samhällslivets skilda områden, tenderar förvaltningsrätten i nutiden att erhålla en allt mera ökad vikt och betydelse. Icke förty saknas vid våra statsuniversitet — i motsats till vad förhållandet är t. ex. i Finland — en självständig professur i ämnet förvaltningsrätt. Vid universitetet i Uppsala är detta ämne förenat med statsrätten och folkrätten till en lärostol i statsrätt, förvaltningsrätt och folkrätt; vid universitetet i Lund ingår ytterligare kyrkorätten i benämningen på motsvarande professur. Förvaltningsrätten framstår härigenom såsom styvmoderligt behandlad, jämfört med andra grenar av rättsvetenskapen.

För närvarande finnes det vid statsuniversiteten tillhoppa sex professurer med civilrätt som enda eller främsta ämne. Privaträtten betraktas ju också sedan gammalt som det mest centrala rättsområdet inom en juridisk fakultet. Visserligen torde denna uppfattning äga riktighet för domstolsjuristernas del, d. v. s. framför allt för domare och advokater. Men fråga är, om den ändå icke får modifieras för de inom administrationen i egentlig mening verksamma förvaltningsjuristernas vidkommande. De senare äro förmodligen lika många eller kanske ännu flera än de förra. Och för dem är en ingående kännedom om förvaltningsrätten säkerligen av minst lika vikt som om de tre civilrättsliga läroämnena.

Vidare bildar t. ex. vid universitetet i Uppsala ämnet rättshistoria ensamt för sig en särskild professur. Anordningen har motiverats med att befattningen i viss utsträckning borde hava karaktären av forskningsprofessur. Men säkerligen är en sådan forskningsprofessur ännu mera av behovet påkallad i förvaltningsrätt. Rättsmaterialet är här spritt över ett större antal lagar och administrativa författningar än inom något annat av de juridiska läroämnena. Det är redan på den grund synnerligen svårt att överblicka och bearbeta. Den förvaltningsrättsliga litteraturen är också hos oss jämförelsevis ringa.

Avgörande skäl synas sålunda kunna anföras för att förvaltningsrätten, som representerar ett såväl teoretiskt som praktiskt synnerligen betydelsefullt område inom rättsvetenskapen, beredes en bättre ställning vid universitetet genom att en särskild lärostol upprättas i detta ämne vid till en början ett av dessa. Härvid uppstår frågan om professurens förläggande till

universitetet i Uppsala eller i Lund. Övervägande skäl synas tala för det senare alternativet. Efter statsmakternas beslut föregående år skall nämligen år 1940 eller senare vid förstnämnda universitet inrättas en särskild professur i internationell rätt, omfattande folkrätt och internationell privaträtt. Härigenom kommer förvaltningsrättens ställning därstädes att i någon mån förbättras. Visserligen blir denna förbättring mera formell än reell med hänsyn därtill, att folkrätten hittills faktiskt intagit en undanskymd ställning vid universiteten, där den icke förmått hävda sig i konkurrensen med de för juristutbildningen i regel viktigare ämnena statsrätt och förvaltningsrätt. Men för universitetets i Lund vidkommande får man jämlikt grunderna för nyssnämnda beslut anse, att folkrätten där numera bör intaga en med statsrätten och förvaltningsrätten jämbördig ställning inom den lärostol, vartill dessa ämnen höra — något som formellt också redan följer av professurens benämning. Det torde dock redan vara svårt för en enda person att svara för undervisning och examination inom dessa omfattande och vitt skilda grenar av rättsvetenskapen. Och att inom samtliga dessa bedriva vetenskaplig forskning torde vara nära nog omöjligt. Skall kravet på professorskompetens i alla dessa ämnen upprätthållas vid ett framtida återbesättande av professuren i Lund, måste man riskera att den kommer att förbli obesatt.

Utbrytes förvaltningsrätten och kyrkorätten ur den nuvarande professuren i Lund i statsrätt, förvaltningsrätt, kyrkorätt och folkrätt, ernås som resultat icke bara en förbättring av förvaltningsrättens ställning utan även av folkrättens. Detta senare ämne skulle genom ett sådant beslut faktiskt komma att beredas samma förmånliga ställning som i Uppsala efter inrättandet av professuren i internationell rätt. Två önskvärda resultat skulle alltså ernås genom den föreslagna anordningens realiserande.

Det är av en viss vikt att ett beslut i ämnet fattas redan vid innevarande års riksdag — ehuru något anslag för en professur i förvaltningsrätt icke kan behöva upptagas i riksstaten förrän för budgetåret 1940/41. Ty den nuvarande innehavaren av lärostolen i statsrätt, förvaltningsrätt, kyrkorätt och folkrätt vid universitetet i Lund skall författningsenligt avgå sommaren 1940, varför förtidsproceduren skall igångsättas instundande sommar. En uppdelning av professuren bör om möjligt vara beslutad innan så sker.

För den utredning i ämnet, som må kunna anses erforderlig utöver vad här ovan anförts, torde yttranden med stöd av § 46 riksdagsordningen böra inhämtas från vederbörande akademiska myndigheter. Efter en sådan remiss skulle ärendet befinna sig tillräckligt utrett för att kunna föranleda ett positivt beslut.

På grund av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen ville besluta, att vid universitetet i Lund skall från och med den 1 juli 1940 inrättas en särskild pro-

fessur i förvaltningsrätt genom utbrytning av förvaltningsrätten och kyrkorätten ur den nuvarande lärostolen därstädes i statsrätt, förvaltningsrätt, kyrkorätt och folkrätt.

Stockholm den 23 januari 1939.

Arvid Hellberg.
